

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

**FAE Policy Paper
nr 3/2013**

Piotr A. Maciążek

Rosnieft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

Rosneft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

FAE Policy Paper nr 3/2013

Piotr A. Maciążek

Według pierwotnych założeń władarzy Kremla, zagospodarowaniem rosyjskiej Arktyki miał zająć się Gazprom i Rosneft, ale ich potencjał okazał się zbyt mały (mimo to wydadzą w tej części świata 500 mld rubli do 2015 roku). Postanowiono więc pozyskać zagraniczne firmy, lecz w taki sposób, by w mieszanych spółkach około 70-75 proc. akcji należało do rosyjskich koncernów.

Arktyczna liberalizacja Putina

W kwietniu ub. roku o rozwiązaniach tych poinformował Władimir Putin, zapowiedział także ułatwienia podatkowe dla wszelkich inwestycji w Arktyce w ramach dodatkowej zachęty dla wszelkiej aktywności ekonomicznej za Kołem Podbiegunowym. Natomiast były minister Viktor Basargin ogłosił wtedy, że do 2020 roku zostanie przeznaczony 44 mld dolarów na rozwój „korytarzy transportowych i nowych złóż węglowodorów” w Arktyce. W chwili obecnej Kreml wdraża swoją strategię, a jej kluczowym elementem jest *Rosneft*, który stopniowo spycha w cień *Gazprom* i poszukuje partnerów, z którymi będzie zagospodarowywał Daleką Północ. Z jego propozycji skorzystał do tej pory norweski *Statoil* (w maju ub. roku), włoskie *Eni* i amerykański *Exxon Mobil* (w kwietniu ub. roku). Ostatnia z wspomnianych firm podpisała zresztą 6 grudnia ub. roku dokument o strategicznej współpracy z *Rosneftem* w zakresie inwestycji na Syberii, planowanych na lata 2013-15.

Drugi etap otwarcia rosyjskiej Arktyki

Podczas szczytu APEC we Władywostoku kwietniowa strategia Kremla została poszerzona. Prezes *Rosneftu* Igor Sieczin otwarcie poszukiwał partnerów do inwestycji w Arktyce na Dalekim Wschodzie. 7 września 2012 roku spotykał się z prezesem firmy *Tokio Mitsui & Co* Masami Kumiko, z którym omawiał rozwój współpracy w regionie Magadanu. Znalazł także czas na rozmowę z ambasadorem Japonii w Rosji. Poruszono w niej tematykę nowej strategii energetycznej Tokio oraz ułatwień w kwestii prac rosyjsko-japońskiej grupy roboczej ds. ropy naftowej i gazu (Sieczin był jej pomysłodawcą jako wicepremier).

Nie jest tajemnicą, że Tokio – podobnie jak Chiny i Korea Południowa – to trzon azjatyckich państw zainteresowanych eksploracją Dalekiej Północy i obaleniem dyktatu

Rosneft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

FAE Policy Paper nr 3/2013

Piotr A. Maciążek

Arktycznej Piątki. W tym kontekście warto dodać, że Sieczin zachęcał do współpracy także południowokoreańskie STX (firma ma doświadczenie m.in. w budowie instalacji i terminali LNG). W dn. 4 grudnia ub. roku doszło natomiast do rozmów przedstawicieli rosyjskiego koncernu z członkiem Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego, Wicepremierem Rady Państwa Wangiem Qishanem. Dotyczyły one m.in. umowy międzyrządowej w sprawie tworzenia korzystnych warunków dla budowy i eksploatacji obiektu rafinacji produktów petrochemicznych Chińsko-Rosyjskiej Wschodniej Kompanii Petrochemicznej (Tianjin). Jednak tajemnicą poliszynela jest fakt, że dla Pekinu priorytetem jest współpraca z Rosjanami w regionach arktycznych.

Pierwsze trudności w realizacji rosyjskiego planu

Koniec 2012 roku przyniósł pierwsze trudności w realizacji „kwietniowej rewolucji arktycznej”, z której w dominującym stopniu korzysta *Rosneft*. 24 września ub. roku wstrzymał on swoje rozmowy z *Lukoilem* na temat współpracy w rosyjskiej Arktyce. 2 października Sieczin nie wykluczył wznowienia negocjacji z tą firmą, ale do dziś do nich nie doszło. Natomiast mimo podpisania 23 listopada ub. roku umowy pomiędzy *Rosneftem* i *Statoilem* w kwestii ochrony środowiska w inwestycjach na szelfie arktycznym, perspektywy ich współpracy są niepewne. W dniu 31 marca 2013 roku wygasa bowiem umowa o współpracy między norweskim i rosyjskim koncernem. Do tego czasu *Statoil* chciałaby zrealizować cztery przedsięwzięcia w rosyjskiej Arktyce i zdecydować, czy utworzyć spółkę *joint-venture* zajmującą się projektami na tamtejszym szelfie.

To niejedyna z „wielkich niepewnych”, związanych z aktywnością rosyjskiego giganta na Dalekiej Północy. 29 listopada ub. roku firma zarządzana przez Igora Sieczina otrzymała zaledwie dwie kolejne licencje na badania i wydobywanie surowców w Arktyce (Morze Peczorskie). Warto w tym kontekście dodać, że już w październiku *Rosneft* miał ich otrzymać czternaście... Nadal nie wiadomo, czy tak się stanie, licencje stały się bowiem przedmiotem wewnętrznej gry w obrębie obozu władzy w Rosji.

Czy oznacza to, że w otwarciu Arktyki głównym problemem będzie konflikt w obrębie elit sprawujących władzę w Rosji? Chodzi tu zwłaszcza o czerwcowy dekret Władimira Putina, który powołał Komisję do Spraw Strategicznego Rozwoju Kompleksu Paliwowo-Energetycznego

Rosnieft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

FAE Policy Paper nr 3/2013

Piotr A. Maciążek

i Bezpieczeństwa Ekologicznego. Na jej czele stanął sam rosyjski prezydent, a funkcję Sekretarza Wykonawczego otrzymał Igor Sieczin. Zyskała ona bezprecedensowe uprawnienia, *de facto* spychając kontrolę rządu nad kwestiami energetycznymi do roli fasadowej. Taki stan rzeczy spowodował rozliczne napięcia, a nawet przybierał momentami formy otwartego konfliktu dwóch frakcji składających się na obóz władzy w Rosji. Wyrazem tego stały się trzykrotne na przestrzeni ostatnich trzech miesięcy spektakularne starcia Sieczina z człowiekiem Miedwiediewa – wicepremierem Arkadym Dworkowiczem, „oficjalnie” odpowiedzialnym za sektor energetyczny, w kwestii wykorzystania dywidend *Rosnieftegazu*, zwiększenia udziałów BP w *Rosniefcie* i właśnie przyznania tej firmie nowych koncesji na szelfie arktycznym.

Podsumowanie

Jak widać, proces otwierania rosyjskiej Dalekiej Północy, choć dynamiczny, dopiero się zaczyna. Był on możliwy jedynie dzięki dopuszczeniu zachodnich koncernów energetycznych do kluczowych inwestycji rosyjskich, jednak już widać, że taki krok również okazał się niewystarczający. Szczyt APEC we Władywostoku pozwala przypuszczać, że wkrótce nastąpi kolejny, drugi etap zagospodarowywania rosyjskiej Arktyki, w którym uczestniczyć będą azjatyckie firmy. Paradoksalnie główną przeszkodą dla celów postawionych sobie przez Moskwę jest konflikt interesów w obrębie rządzącej nią politycznej *wierchuszki*, co w pewnym sensie przekłada się również na brak współpracy *Rosnieftu* z innymi firmami z Federacji Rosyjskiej, np. *Lukoilem*.

Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !

Rosneft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

FAE Policy Paper nr 3/2013

Piotr A. Maciążek

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33
Tel. +48 22 622 66 03
Fax:+48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 3/2013

**Rosneft – kluczowy element rosyjskiej
ekspansji w Arktyce**

Autor: Piotr A. Maciążek

Ekspert Zespołu Analiz Fundacji Amicus Europae.

Współpracownik Instytutu Jagiellońskiego", redaktor naczelny serwisu Polityka Wschodnia.pl, publicysta i komentator (m.in. w Interia.pl, litewskim portalu PL Delfi, Polskim Radiu dla Zagranicy i Defence24.pl).

Rosnieft – kluczowy element rosyjskiej ekspansji w Arktyce

FAE Policy Paper nr 3/2013

Piotr A. Maciążek

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.